

de Meent

Beleid sociale veiligheid

Inhoud

1. Inleiding	3
Aanleiding voor dit beleid	3
Het doel van dit beleid	3
Voorwaarden om ons doel te bereiken.....	3
2. Onze blik op pesten	4
Vormen van pesten	4
Signalen van pesten.....	4
Oorzaken van pesten.....	4
Pesten of Plagen?	4
3. Preventief beleid	6
Leerlingen	6
Team.....	10
Ouders	10
4. Monitoring.....	11
IEP	11
DUO	12
Logboek	12
Team.....	13
5. Curatief beleid	14
Sociaal Sterke Groep	14
Team.....	15
Ouders	15
6. Gedragsprotocol bij grensoverschrijdend gedrag	16
Ongewenst gedrag	16
Straf	16
Reactieprocedure	17
Grensoverschrijdend gedrag	18
Handelswijze bij grensoverschrijdend gedrag.....	18

Pestprotocol: Stappenplan bij conflicten en pestgedrag	20
7. Bijlagen	22
Bijlage 1: Kernwaarden van de Meent	22
Bijlage 2: Kerntaken coördinator Sociale Veiligheid	23

Inleiding

De Onderwijsinspectie over Sociale Veiligheid: “School is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.”

Aanleiding voor dit beleid

Met de invoering van de wet Sociale Veiligheid op School (aug. 2015) hebben scholen een inspanningsverplichting gekregen om een sociaal veilige schoolomgeving te realiseren. Alle scholen hadden al wel een pestprotocol, maar deze wet is in het leven geroepen, omdat het hebben van een protocol alleen niet afdoende is. Op Nutsbasisschool de Meent onderschrijven wij dit. We vinden het heel belangrijk om een actief veiligheidsbeleid te voeren ter preventie van pesten. Echter weten wij ook dat pesten helaas op elke school voorkomt, ook bij ons. Daarom investeren wij in de deskundigheid en betrokkenheid van ons team, de leerlingen en de ouders/verzorgers ten behoeve van het creëren van een veilige en positieve sfeer op school en daarnaast om het pesten op onze school te kunnen signaleren en serieus aan te pakken.

Het doel van dit beleid

Alle leerlingen horen zich veilig te voelen tijdens hun basisschoolperiode op onze school, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Mocht hun veiligheid toch in het gedrang komen, dan voelen zij zich gehoord en serieus genomen.

Voorwaarden om ons doel te bereiken

- Afspraken zichtbaar maken waardoor teamleden, leerlingen en ouders elkaar kunnen aanspreken op deze afspraken als er zich ongewenste situaties voordoen,
- School monitort de sociale veiligheid 2 keer per jaar (oktober en april).
- Dit beleid Sociale Veiligheid wordt elke 2 jaar geëvalueerd en waar nodig aangepast.
- Pesten wordt als probleem gezien door alle betrokken partijen: leerlingen, teamleden en de ouders / verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- Wij zien pesten als een groepsprobleem waarbij we uitgaan van verschillende rollen: gepeste leerlingen, pesters, meelopers, aanmoedigers, helpers, buitenstaanders en omstanders.
- Teamleden herkennen de signalen van pesten en nemen, als pesten optreedt, duidelijk stelling hiertegen.
- Wanneer pesten ondanks preventie toch de kop op steekt, beschikt de school over een pestprotocol waarin duidelijke stappen staan die dan gevolgd worden.
- We werken als school met ‘Sociaal Sterke Groep’. De daarbij behorende sociokring wordt o.a. ingezet om relevante onderwerpen die spelen in de groep direct te bespreken met elkaar. Hierop wordt ook direct actie gezet door de betreffende leerkracht(en). Ook de schoolbrede onderwerpen (bijv. vanuit IEP) kunnen worden meegenomen in de sociokringen van elke groep.
- Voor ouders en leerlingen is er een aanspreekpunt met betrekking tot pesten. Op onze school is dat coördinator Sociale Veiligheid Ilona Musters.

Onze blik op pesten

In dit hoofdstuk beschrijven wij kort wat wij onder pesten verstaan.

Vormen van pesten

Pesten kan in verschillende vormen voorkomen:

- *Fysiek pesten (lichamelijk):*
Slaan, duwen, schoppen, knijpen, haren trekken, laten struikelen of tegenhouden.
- *Verbaal pesten (met woorden):*
Schelden, roddelen, chanteren, uiten van bedreigingen of iemand belachelijk maken.
- *Materieel pesten (met spullen):*
Afpakken, beschadigen of verstopten van spullen.
- *Relationeel / sociaal pesten*
Buitensluiten, negeren of uitlachen.

Daarnaast is er ook nog digitaal pesten. Bovenstaande vormen worden dan via de digitale kanalen uitgevoerd. Te denken valt aan foto's bewerken, versturen van bedreigingen of virussen, iemand hacken of blokkeren, haatprofielen aanmaken, etc.

Signalen van pesten

Als een van bovenstaande dingen gebeurt, zijn dat signalen van pesten. Daarnaast zijn we ook alert op gedragsveranderingen bij leerlingen:

- Leerlingen met teruggetrokken gedrag
- Leerlingen met zwakke, onzekere lichaamshouding
- Leerlingen die zich sterker manifesteren: brutaler – agressiever
- Leerlingen die zich afzonderen
- Leerlingen die spullen kwijt zijn of waarvan de spullen kapot zijn
- Leerlingen die sociaal onhandig gedrag vertonen.

Naast bovengenoemde signalen kunnen de individuele leerlingresultaten van IEP 'hart en handen' een signaal van pesten zijn. Ook daar zijn we als school alert op.

Oorzaken van pesten

Uit onderzoek blijkt dat pesters over het algemeen een positieve houding ten opzichte van geweld hebben en dat ze een beperkt inlevingsvermogen hebben. Daarnaast kunnen andere oorzaken als een problematische thuissituatie, verveling, niet met frustratie om kunnen gaan en aangeleerd gedrag, ook een rol spelen.

Pesten of Plagen?

Vaak worden de termen pesten en plagen door elkaar gehaald en wat voor de een pesten is, ervaart de ander als plagen. Wij gaan uit van de beleving van de gepeste leerling. Hij / zij bepaalt of het pesten of plagen is. Elke melding en/of signaal nemen we daarom ook serieus. Naast het gevoel dat de gepeste leerling heeft, nemen we onder andere de volgende verschillen ook mee:

Dit bepaalt mede de interventies die daarna gedaan worden. Deze kunnen gericht zijn op de gepeste leerling, op de pester of op een hele groep.

Plagen	Pesten
<i>Gebeurt af en toe</i> <i>Kortdurend</i> <i>Door en naar verschillende personen</i> <i>Beide partijen hebben plezier</i> <i>Gelijkwaardigheid</i>	<i>Structureel</i> <i>Voortdurend / aanhoudend / herhaaldelijk</i> <i>Vaak dezelfde die pest / gepest wordt</i> <i>Gaat ten koste van sfeer</i> <i>Machtsverhouding / ongelijke strijd</i>

Preventief beleid

Op school werken we aan een veilige schoolomgeving voor alle leerlingen. Dit proberen wij te bewerkstelligen door preventief maatregelen en activiteiten in te zetten die gericht zijn op alle betrokkenen van de school, niet alleen gericht op leerlingen en leerkrachten maar ook op ouders. Hieronder worden deze maatregelen en activiteiten verder uitgelegd. In het hoofdstuk 'Tijdspad' vindt u terug wanneer welke activiteiten uitgevoerd worden.

Leerlingen

Kernwaarden

Op de Meent hanteren we een aantal belangrijke kernwaarden:

1. Verantwoordelijkheid
2. Samenwerken
3. Respect

In de klas en in de openruimte ruimtes vertalen we deze kernwaarden als volgt:

- Wij zeggen en doen dingen die voor een ander en jezelf fijn zijn.
- Wij luisteren naar elkaar.
- Als ik iets wil vragen of zeggen, steek ik een 'stille vinger' op.
- Wij houden de school netjes en schoon.
- Wij gedragen ons rustig in de school (lopen, praten en werken).

In elke groep vormen deze afspraken de basis voor de (overige) groepsafspraken. Elke groep heeft de mogelijkheid om deze 'gouden afspraken' verder uit te werken naar eigen groepsafspraken, waarbij deze concreter gemaakt worden door de kinderen zelf. De leerkracht heeft hierbij een begeleidende rol.

De afspraken zoals hierboven beschreven hangen zichtbaar in alle groepen en in de openbare ruimtes van de school. Voor meer informatie, zie bijlage 1: Kernwaarden van de Meent.

Sociaal Sterke Groep

Sinds schooljaar 2020-2021 zijn we op de Meent gestart met 'Sociaal Sterke Groep'.

Sociaal Sterke Groep (SSG) is een effectieve gemeenschappelijke socialiseringsaanpak voor de hele school. Voor de kinderen is deze aanpak bekend onder de naam: *Prettig omgaan met elkaar*.

Om de sociale omgang met elkaar te verbeteren staan vanuit sociaal sterke groep drie regels centraal op school.

- We gaan correct met elkaar om.

Het kunnen toepassen van de regels bij een ruzie noemen we correcte omgang. Een correcte omgang zorgt ervoor dat alle kinderen zich veilig voelen op school.

- We gaan prettig met elkaar om.

Op onze school gaan we op een prettige manier met elkaar om. Dit is de belangrijkste omgangsregel op school.

- Ik verbeter de omgang met elkaar.

Elk kind verbetert de omgang met elkaar. We verwachten van elk kind dat het een actieve bijdrage levert aan het verbeteren en in standhouden van de prettige omgang met elkaar.

Met de sociaal sterke groep zorgen we voor een eenduidige aanpak door de hele school. Voor alle kinderen gelden dezelfde regels en consequenties. Aan het begin van elk schooljaar vormt elke klas wel zelf de eigen klassenregels naar aanleiding van de drie omgangsregels.

Sociaal Sterke Groep is een groepsdynamische aanpak die bovenstaande kernwaarden vorm geeft.

Als pesten gesignaleerd wordt, wordt er onmiddellijk opgetreden door de school.

Onderwerpen over de prettige omgang, die spelen op school en in de klas, worden besproken in de Sociokring. Hoe we hiermee omgaan wordt verder beschreven in 'Hoofdstuk 5. Curatief beleid'.

Verdere informatie over de inzet van Sociaal Sterke Groep staat ook beschreven in het Ouderboekje SSG.

Gouden Weken

Een goed begin is het halve werk. Dit geldt zeker voor de groepsvorming aan het begin van het schooljaar. Het proces van groepsvorming begint na een vakantie weer helemaal opnieuw: de leerlingen verkennen elkaar, de leraar en de regels. Daarom is dit een belangrijke tijd om een goed pedagogisch klimaat in de klas te creëren.

De beginweken van het schooljaar zijn dus goud waard om een basis te leggen voor een fijne sfeer in de klas. Als leerkracht spelen we een essentiële rol bij de groepsvorming in deze eerste, belangrijke weken. Daar heb je de rest van het schooljaar profijt van.

Groepsvorming bestaat uit vijf fasen die een groep in ongeveer zes weken doorloopt. Hierna zijn de rollen, normen en waarden grotendeels bepaald voor de rest van het jaar. In deze zes weken is de invloed van de leraar van groot belang. Na elke zomervakantie, bij elke nieuwe leerkracht, vindt er weer een nieuwe groepsvorming plaats. Ook gaandeweg het schooljaar kan er een nieuw groepsvormingsproces ontstaan, als er bijvoorbeeld nieuwe leerling komen.

Op de Meent starten we de eerste 6 weken van elk schooljaar dus met 'De Gouden Weken'. Met behulp van lessen uit 'Aan de slag met groepsvorming' wordt interactief en spelenderwijs gewerkt aan de groepsvorming en de sociale-emotionele ontwikkeling van kinderen in de klas.

Tijdens deze weken is er ook extra aandacht voor het omzetten van de kernwaarden van de Meent, en de daarbij behorende afspraken, naar groepsafspraken voor elke klas.

De eerste twee weken na de kerstvakantie worden gezien als de zilveren weken en daarom wordt hier opnieuw extra aandacht aan gegeven in alle groepen.

Kennismakingsronde coördinator Sociale Veiligheid en vertrouwenspersoon leerlingen

Elk schooljaar bezoekt de coördinator Sociale Veiligheid, en tevens conflictbegeleider van de Meent, de groepen 3 t/m 8.

Tijdens dit rondje maakt zij kennis met alle kinderen en wordt er gesproken over de belangrijkste taken van een conflictbegeleider, namelijk:

- Helpen bij ruziekettingen (patronen in gedrag)
- Oplossen van buitenschoolse ruzies
- Uitlaatklep voor kinderen

Er wordt ook gesproken over hoe de leerlingen hulp kunnen inschakelen als dit nodig is. Daarbij heeft hulp vragen aan de eigen leerkracht altijd de (eerste) voorkeur.

De leerkrachten van de groepen 1-2 spreken zelf met de leerlingen over deze onderwerpen. Gezien de leeftijd en de sociaal-emotionele ontwikkeling van deze groep kinderen heeft contact met de eigen leerkracht de voorkeur. De kleutergroepen hebben ook aparte buitenspeeltijden en wijken daarin af van de rest van de school.

Voor meer informatie over de kerntaken van de conflictbegeleider zie bijlage 2: De kerntaken van de coördinator Sociale Veiligheid.

De wereld van mediawijsheid

Mediamasters

MediaMasters is een gratis serious game over de kansen en gevaren van (digitale) media, speciaal voor groep 7 en 8. Door het spelen van de game bouwen leerlingen basiskennis op over mediawijsheid. *Voor meer informatie over MediaMasters zie <https://mediamasters.nl/> en <https://www.hoezomediawijs.nl/>*

Mediawijsheid

In de eerste weken van november strijden duizenden klassen tijdens de Week van de Mediawijsheid om de titel 'Meest mediawijze klas van Nederland'. Namens de Meent doen de groepen 6 t/m 8 mee aan deze 'wedstrijd'. Wij hebben als school bewust voor groep 6 t/m 8 gekozen, omdat wij van mening zijn dat leerlingen in groep 6 ook een sterke behoefte hebben aan mediawijsheid.

WhatsHappy

De les WhatsHappy daagt leerlingen uit om – met elkaar – afspraken te maken over fatsoenlijke online omgangsvormen. De les richt zich specifiek op WhatsApp, maar kan in een klassikale discussie breder worden getrokken. Zo is WhatsHappy ook geschikt voor chats, fora, apps en websites. WhatsHappy is bedoeld voor de bovenbouw van de basisschool en de onderbouw van de middelbare school. Op de Meent krijgen de groep 6 t/m 8 ieder jaar deze les aangeboden.

Instagrap

Instagrap is geïnspireerd op de themales WhatsHappy. Het doel van deze les is kinderen inzicht geven in elkaars online gedrag en het gedrag van anderen. Leef je in een ander in. Digitale hoffelijkheid, oftewel aardig zijn op internet, loont!

Ook deze les wordt ieder jaar aangeboden aan de groepen 6 t/m 8.

Week van de Lentekriebels

De Week van de Lentekriebels is een nationale projectweek voor het speciaal- en basisonderwijs. Tijdens de Week van de Lentekriebels geven we een week lang les over weerbaarheid, relaties en seksualiteit. Deze onderwerpen kunnen in die periode ook gekoppeld worden aan de Sociokring van Sociaal Sterke Groep.

Kinderen maken vanaf de geboorte een seksuele ontwikkeling door en hebben al veel vragen over het thema. De school sluit met de lessen relationele en seksuele vorming aan op deze ontwikkeling en geeft ze de juiste kennis en vaardigheden. Kinderen raken vertrouwd met het thema en leren dat het een normaal onderwerp is om over te praten en dat zij hierin hun wensen en grenzen mogen aangeven.

Door deze lessen ontwikkelen kinderen zich tot mensen die respect hebben voor zichzelf en anderen. Ze zijn zich bewust van hun eigen en andermans gevoelens, wensen, opvattingen en mogelijkheden. En maken verantwoorde keuzes maken op het gebied van relaties en seksualiteit.

Week Tegen Pesten

De Week Tegen Pesten biedt de mogelijkheid om het nog meer te hebben over hoe de leerkrachten en de leerlingen het komende schooljaar met elkaar willen optrekken. Door samen normen te stellen, krijgt de groep weer structuur en heerst er stabiliteit en emotionele rust in de klas.

Tijdens de Week Tegen Pesten besteden we op school aandacht aan dit onderwerp door verschillende lessen te verzorgen m.b.t. dit onderwerp. Pesten is ook schoolbreed een onderwerp tijdens de Sociokring van Sociaal Sterke Groep.

Afhankelijk van de groep bepaalt de leerkracht welke activiteiten worden aangeboden. Elke klas geeft een eigen invulling aan deze week, dat is juist de kracht. Het gaat erom dat er aandacht is voor pesten.

Team

Tijdens het speelkwartier (10.15 – 10.30 uur) lopen collega's buiten. Er is een pauzerooster opgesteld, waardoor alle leerkrachten (minimaal) een keer per week buiten lopen.

Tijdens de middagpauze heeft de TSO de verantwoordelijkheid van het surveilleren. We hebben schoolbrede afspraken m.b.t. het overblijven en het buitenspelen.

Meer toezicht op het plein vermindert het pesten op de volgende manieren:

- Leerkrachten krijgen meer overzicht, doordat ze taken kunnen verdelen.
- Leerkrachten kunnen het spelen van kinderen begeleiden.
Hiermee kunnen conflicten voorkomen worden of in ieder geval in de kiem worden gesmoord.
- Leerkrachten kunnen kinderen die alleen zijn bij het spel betrekken.
- Leerkrachten kunnen spel initiëren.

Op deze manier is de pleinwacht positief met kinderen bezig in plaats van alleen te surveilleren.

Jaarlijkse teamscholing

Elk jaar is er een scholing gepland voor het team m.b.t pedagogisch meesterschap en dus het onderwerp 'gedrag'. Alle scholingen zijn gericht op kennis en vaardigheden, passend bij de schoolbehoeften van de Meent en passend bij het pedagogisch meesterschap zoals wij dat samen hebben gekaderd.

Op de Meent werken we met de incidentmethode als we in een wat grotere groep een gebeurtenis bespreken. Het gaat daarbij om de analyse van een concreet incident. De kern van de incidentmethode is de scherpe scheiding van feit en interpretatie. Het incident wordt stapje voor stapje ontmanteld, wat uitmondt in een afweging van een aantal gedragsalternatieven waaruit gekozen wordt.

Coördinator Sociale Veiligheid

Het takenpakket van de coördinator Sociale Veiligheid bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het up-to-date houden van het beleid Sociale Veiligheid.
- Het dienen als klankbord voor KO en directie.
- Het vervullen van de rol 'Conflictbegeleider' en het aanspreekpunt zijn van Sociaal Sterke Groep.
- Het maken van een schoolbrede analyse van IEP (hart en handen).
- Het opstellen van aandachtspunten voor de komende jaren vanuit monitoring en deze terugkoppelen naar het team.

De coördinator Sociale Veiligheid werkt altijd in samenwerking met de kwaliteitsondersteuners en de directie. Zij sturen het team samen aan in de uitvoering van het beleid Sociale Veiligheid.

Na elke monitoring komt deze groep samen om naar de resultaten te kijken en om vast te stellen of het beleid nog passend is bij de resultaten van de monitoring.

Halverwege het jaar wordt met het team gesproken over de resultaten van de monitoring, de afspraken die we maken op preventief gebied en waar evt. extra interventies nodig zijn.

Ouders

Oudergesprekken

Tijdens oudergesprekken wordt o.a. naar het welbevinden van hun eigen kind gevraagd. Ook is er ruimte om te bespreken of ouders signalen hebben gekregen dat hun kind anderen pest, gepest wordt of aangeeft dat anderen in de klas of school gepest worden.

Monitoring

Wij zetten veel maatregelen en activiteiten preventief in om een sociale veilige schoolomgeving voor onze leerlingen te bewerkstelligen. We hechten er veel waarde aan om dit preventieve beleid ook te toetsen door leerlingen, team en ouders met behulp van een monitor. De resultaten van deze monitor gebruiken wij om te kijken of er:

- aanpassingen in het preventief beleid wenselijk zijn,
- interventies naar individuele leerlingen dan wel groepen, leerkrachten of team wenselijk zijn.

Voor de monitoring maken wij gebruik van verschillende instrumenten. In dit hoofdstuk geven we een korte toelichting op deze instrumenten en geven we een overzicht over wie welke monitoring invult.

IEP

In het schooljaar 2022-2023 zijn we gestart met het gebruik van het IEP LVS. Het IEP LVS bevat 'self-assessment'-instrumenten waarmee de leerling inzicht krijgt in zijn eigen profiel op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling, leeraanpak en creatief vermogen

Het IEP LVS geeft een beeld van de sociale en emotionele vaardigheden en ontwikkeling van de leerling. Belangrijke aspecten die terugkomen in het profiel van de leerling zijn het beeld dat de leerling van zichzelf heeft, de manier waarop de leerling daarmee omgaat en de rol die de leerling aanneemt in sociale situaties. Ook het omgaan met en inleven in de gevoelens van jezelf en de ander wordt in beeld gebracht.

Een belangrijke voorspeller voor studiesucces in het voortgezet onderwijs is hoe een leerling het leren plant en organiseert. Daarnaast spelen ook doorzettingsvermogen en prestatiemotivatie een grote rol. Deze kenmerken worden bij het onderdeel leeraanpak in kaart gebracht. Leerlingen beantwoorden vragen die bijvoorbeeld gaan over hoe ze werken tijdens de les of hoe ze omgaan met het maken van opdrachten. Ook hier wordt door de vraagstelling het geven van sociaal wenselijke antwoorden beperkt.

Het creatief vermogen meten we met een meetinstrument dat door TNO is ontwikkeld voor IEP. De leerlingen geven in deze test op een zevenpuntschaal aan in hoeverre de stellingen bij hen passen. Eigenschappen als nieuwsgierigheid, interacteren met anderen en vindingrijkheid worden in kaart gebracht.

Daarnaast speelt in de test ook de context van de school mee, of daar ruimte en steun is voor kinderen om zich creatief te uiten. Op basis van de test krijgen leerlingen een passend profiel inclusief praktische handvatten voor de praktijk.

De resultaten op deze instrumenten worden getoond via spindiagrammen die weergeven in welke mate een leerling vindt dat bepaalde aspecten op hem van toepassing is. Dit beeld, in combinatie met het beeld van de leerkracht en zijn ouder(s)/verzorger(s) geeft een leerling Inzicht in zijn Eigen Profiel (IEP). Vanuit de wet Veiligheid op School zijn we verplicht om sociale veiligheid en welbevinden te monitoren in groep 7 en 8. Daarvoor wordt een koppeling gemaakt met Vensters van de PO-raad.

De talentenkaart is de rapportage van het IEP Leerlingvolgsysteem (LVS) en vormt een mooie aanvulling op het leerlingrapport. De talentenkaart is een waardevol en informatief hulpmiddel om het gesprek met de leerling aan te gaan over zijn eigen ontwikkel- en leerproces. Daarnaast is het heel bruikbaar voor de communicatie met ouders/verzorgers.

DUO

Met behulp van DUO wordt een Oudertevredenheidsonderzoek uitgezet naar de ouders. Door middel van het tevredenheidsonderzoek krijgen wij als school onder meer inzicht in:

- Hoe ouders de school ervaren en hoe tevreden zij zijn met de Meent
- Hoe betrokken de ouders bij de Meent zijn
- Wat de verbeterpunten van de school en de groepen zijn vanuit het perspectief van de ouders.

In het onderzoek komen onder meer de volgende thema's aan de orde: de algemene ontwikkeling van het kind, het onderwijs, de (extra) begeleiding, de sfeer, de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind, de extra activiteiten die de school organiseert, de voorzieningen, de omgeving van de school, de communicatie van de school met de ouders, de directie, de identiteit van de school, de geledingen en de tussenschoolse opvang.

Logboek

Het logboekje is een middel van Sociaal Sterke Groep om tijdens het buiten spelen conflicten tussen kinderen beter in kaart te krijgen. Dit is een zakagenda waarin conflicten op een vaste manier genoteerd worden zodat de conflictbegeleider gedurende de week opvallende patronen van kinderen kan ontdekken.

De conflictbegeleider kijkt regelmatig in het logboek om uit te zoeken of er sprake is van een ruzieketting. Een ruzieketting is ruziegedrag van een kind dat maar blijft voorkomen. Bijvoorbeeld kinderen die regelmatig fysiek of verbaal geweld gebruiken, of kinderen die alsmaar komen melden.

Het is belangrijk dat alle leerkrachten ruzies/conflicten opschrijven in het logboek, zodat we m.b.v. de ruziekettingen aan een 'ruziekint' kunnen laten zien wat het aan het doen is en wat de gevolgen hiervan zijn. Voor de 'slachtoffers' kunnen we daardoor met uitgestelde rechtvaardigheid werken. De conflictbegeleider gaat altijd eerst praten met een kind met een ruzieketting. Daarna worden er afspraken gemaakt, die later weer besproken worden met het kind.

Heel belangrijk is dat kinderen die zich onrechtvaardig behandeld voelen, zich mogen melden bij de conflictbegeleider. De begeleider luistert altijd naar de kinderen en doet daar iets mee.

Onderzoek jan. 2017 B.Oldenburger – universiteit Groningen:

Elke leerkracht moet zich er van bewust zijn, dat in iedere klas wordt gepest. "Leraren die zeggen dat in zijn of haar klassen niet wordt gepest hebben vaak ongelijk. In iedere klas wordt gepest." En pesten is subjectief, een gevoel. En dat gevoel wordt vaak niet herkend door leraren. "Ik heb leerlingen en leraren apart de vraag gesteld: wie in de klas wordt er gepest? Antwoorden tussen leerlingen en leraren kwamen niet overeen."

Team

Personeelstevredenheidspeiling Arbomeester!

Deze tevredenheidspeiling wordt 1 keer per twee jaar uitgezet onder alle teamleden. De preventiemedewerker van de Meent kijkt samen met de coördinator Sociale Veiligheid en kwaliteitsondersteuners naar de resultaten van de onderdelen die betrekking hebben op de sociale veiligheid binnen de Meent.

Curatief beleid

In de inleiding hebben we geschreven dat pesten op elke school voorkomt, dus ook op onze school. Er zijn verschillende maatregelen en activiteiten die als interventie ingezet kunnen worden indien blijkt dat dit nodig is vanuit bijvoorbeeld de monitoring of de dagelijkse praktijk. De interventies kunnen gericht zijn op leerlingen, het team of ouders. In dit hoofdstuk beschrijven wij kort een aantal van deze interventies. Daarnaast staat in dit hoofdstuk het stappenplan wat gevolgd wordt indien pestgedrag zich voor doet.

Sociaal Sterke Groep

Ons curatieve beleid hangt sterk samen met de inhoud van Sociaal Sterke Groep. Sociaal Sterke Groep is zoals eerder genoemd een effectieve gemeenschappelijke socialiseringsaanpak voor de hele school. Voor de kinderen is deze aanpak bekend onder de naam: *Prettig omgaan met elkaar*. Verdere informatie over de inzet van Sociaal Sterke Groep staat ook beschreven in het Ouderboekje SSG.

Leerlingen

De 7 regels van de correcte omgang

Op school hebben we een aantal belangrijke afspraken gemaakt die ervoor zorgen dat alle kinderen correct met elkaar omgaan:

1. We leren kinderen eerst zelf de ruzie op te lossen.
2. Als een kind een ruzie niet kan oplossen dan roept het de hulp in van de leerkracht.
3. Melden is verplicht.
4. Het kind dat betrokken is bij de ruzie wordt door de melder gehaald.
5. Een kind dat door de melder gevraagd wordt om naar de leerkracht te komen, moet komen.
6. De leerkracht voert een ruziegesprek met twee kinderen.
7. We praten met elkaar met behulp van het driehoeksgesprek.

Het driehoeksgesprek

Het kunnen praten over een ruzie, leren we de kinderen met behulp van het driehoeksgesprek. Het driehoeksgesprek vindt altijd op dezelfde manier plaats. Tijdens het driehoeksgesprek stellen de kinderen vragen aan elkaar. De leerkracht begeleidt dit gesprek. Met het driehoeksgesprek wordt de ruzieketen nagelopen. Het is niet noodzakelijk bij een ruziegesprek om de waarheid te vinden. Het is wel belangrijk dat kinderen na een ruzie de relatie herstellen. Bij een gewone ruzie wordt de vraag gesteld of kinderen weer prettig met elkaar kunnen omgaan. Mocht dat nog niet lukken, dan heeft het nog wat tijd nodig en wordt gevraagd of de kinderen wel correct met elkaar kunnen omgaan. Dit is gemakkelijker, omdat de kinderen zich daarbij aan de schoolregels moeten houden.

De Sociokring

De conflicthantering bestaat uit het hanteren van regels en het kunnen praten over ruzies. Nog belangrijker vinden we dat alle kinderen een bijdrage leveren aan het verbeteren van de omgang. Dit doen we met behulp van de sociokring: het hart van prettig omgaan met elkaar!

In de sociokring worden geen ruzies besproken. Die zijn als het goed is al opgelost. Wel worden er aandachtspunten besproken hoe de kinderen prettig en correct met elkaar horen om te gaan zodat we ruzies kunnen voorkomen. In de sociokring worden onderwerpen besproken die spelen in de groep. Deze punten kunnen door de kinderen zelf of door de leerkracht ingebracht worden. Het

verbeterpunt waar de komende week aan gewerkt gaat worden, wordt op het verbeterbord geschreven en hangt centraal in de klas.

Training / workshops:

In een groep waar sprake is van aanhoudende (pest)problematiek kan er eventueel een training of workshop in de groep gegeven worden. Te denken valt aan Taakspel of Wij, een klasse klas! School gaat dan kijken naar de mogelijkheden en kiest uiteindelijk voor de optie die het beste aansluit bij de behoeften van de groep en de leerkracht. Dit is altijd in nauwe samenwerking met de kwaliteitsondersteuners van de Meent.

Ook is het mogelijk om de gemeente te betrekken bij een bepaalde problematiek. U kunt hierbij denken aan HALT, Jeugdwerkers, Lumens, etc.

Team

Groepsbesprekingen vanuit IEP 'hart en handen'

Naar aanleiding van de uitkomsten van afname van IEP 'hart en handen' kan er een gesprek plaatsvinden tussen de leerkracht en de kwaliteitsondersteuner en/of coördinator Sociale Veiligheid (tevens anti-pestcoördinator). Tijdens dit gesprek worden er vragen gesteld over het eigen functioneren van de leerkracht met betrekking tot zijn/haar houding naar de klas en naar specifieke leerlingen. Hoeveel ruimte en verantwoordelijkheid krijgen leerlingen? Hoe veilig is het voor leerlingen in de klas? Wat kan de leerkracht (meer) doen, wat kunnen de leerlingen daaraan bijdragen?

Beeldbegeleiding

Leerkrachten die daar behoefte aan hebben, kunnen begeleid worden door middel van beeldbegeleiding. De kwaliteitsondersteuner gaat in overleg met de leerkracht om te bepalen of beeldbegeleiding helpend kan zijn. Deze beeldbegeleiding zal dan worden uitgevoerd door een externe partij. Vanuit de AB-er (ambulant begeleider) van de Rungraaf is tevens ook mogelijk om groepstrajecten in te zetten naar aanleiding van de behoeften van de groep.

Ouders

Oudergesprek

Als school gaan we altijd in gesprek met ouders van gepeste leerlingen of leerlingen die pesten om ze te informeren over de peestsituaties en over de manieren waarop wij hier als school mee omgaan. In dit gesprek kunnen ouders ook doorverwezen worden naar externe deskundige hulp als bijvoorbeeld blijkt dat het gepest worden of zelf pesten vooral voort lijkt te komen uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden. Bij deze gesprekken kunnen naast de leerkracht ook de kwaliteitsondersteuner, de bouwcoördinator en/of de directeur aanwezig zijn.

Ouderavond

Indien er in een groep sprake is van aanhoudende pestproblematiek kan school ervoor kiezen om een ouderavond te organiseren. Tijdens deze avond worden de ouders op de hoogte gebracht van de situatie, wat school al gedaan heeft en hoe ze hiermee verder om willen gaan. Ouders krijgen deze avond ook tips mee over hoe zij hiermee om kunnen gaan.

Gedragprotocol bij grensoverschrijdend gedrag

Ongewenst gedrag

Het gewenste gedrag, zoals eerder in dit beleid is beschreven, is onze norm. Leerkrachten, leerlingen en ouders kunnen worden geconfronteerd met ongewenst gedrag dat het onderwijsleerproces verstoort. Dit gaat ten koste van de effectieve leertijd, de opbrengsten, de sfeer in de groep maar ook van het welbevinden van de overige leerlingen en de leerkracht(en).

Wanneer een kind zich in de klas niet aan de regels houdt is er een time-out plek in de groep gecreëerd waar de leerling even tot rust kan komen.

Conflicten die zich voordoen op het schoolplein worden door de leerkrachten bijgehouden in het logboekje. Wanneer kinderen drie of meerdere keren in het logboekje voorkomen spreken we van een ruzie-patroon en wordt de conflictleerkracht erbij betrokken.

Op school zijn dit:

- Martin Sanders (groep 0-1) voor de onderbouw
- Han Janssen (groep 7) voor de bovenbouw

Door de conflictleerkrachten wordt het gesprek aangegaan met deze kinderen over het gedrag en worden er afspraken gemaakt. Kinderen mogen zich ook altijd zelf melden bij de conflictleerkracht. De conflictleerkracht lost geen ruzies op tussen de kinderen, dat doen de leerkrachten zelf.

Straf

Het is belangrijk voor kinderen om aan te geven dat bepaald gedrag niet kan en dat dit gevolgen heeft in de vorm van straf. Er zijn overtredingen waar altijd straf opvolgt. Dit noemen we de 100% regels.

- Bij lichamelijk geweld volgt altijd een straf
Het kind moet naar de time-outplek.
- Bij discriminerende opmerking volgt altijd straf
Het kind moet naar de time-outplek & krijgt een gesprek met de directeur.

Reactieprocedure

Hieronder beschrijven we de handelwijze van de leerkracht bij ongewenst gedrag, ofwel de reactieprocedure.

Stap 1 en 2:

De leerkracht spreekt de leerling aan op het ongewenste gedrag en benoemt het gewenste gedrag.

Wanneer het ongewenste gedrag na maximaal 2 waarschuwingen aanhoudt, zal een maatregel volgen.

Ouders worden geïnformeerd over het ongewenste gedrag en de mate waarin het terugkomt.

Stap 3:

De time-out die de leerling krijgt wordt op een neutrale wijze door de leerkracht aangekondigd. De leerling gaat op de time-out plek zitten en krijgt daarna de kans om zich te conformeren naar het gewenste gedrag. Ouders worden op de hoogte gebracht van het ongewenste gedrag en de daarbij behorende maatregel(en).

Stap 4:

Mocht dit niet leiden tot het gewenste effect, dan volgt tijdelijke uitplaatsing in een andere groep. De leerling gaat voor ongeveer 20 minuten met werk naar een andere groep en krijgt daarna weer een kans om zich te conformeren aan gewenst gedrag.

Stap 5:

Mocht dit niet leiden tot het gewenste effect, dan volgt uitplaatsing in een andere groep voor de rest van de dag.

Stap 6:

Mocht ook dit niet leiden tot het gewenste gedrag, dan worden ouders direct gebeld en krijgt de leerling een time-out thuis. De gemiste onderwijstijd wordt op een ander moment ingehaald.

Stap 1 t/m 4 = **Ongewenst gedrag**
Stap 5 + 6 = **Grensoverschrijdend gedrag**

Grensoverschrijdend gedrag

Naast ongewenst gedrag kunnen we ook grensoverschrijdend gedrag zien. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we gedrag dat er bewust op gericht is om iemand te kwetsen. Het voelt bedreigend of onveilig voor anderen.

- *Fysieke agressie of geweld tegen iemand of iets:*
het uitoefenen van elke vorm van geweld op of gericht tegen het lichaam van een ander zoals spugen, schoppen, laten struikelen, haren trekken, enz.
- *Verbale en schriftelijke agressie of geweld:*
het mondeling of schriftelijk (brief, SMS, email, app, facebook, enz.) (be)dreigen, beledigen, (seksueel) intimideren, isoleren, discrimineren, vernederen, belachelijk maken, uitlachen, pesten of uitschelden van een persoon.
- *Vernieling en vandalisme:*
het gericht kapot maken van materialen. Eventueel in combinatie met fysieke agressie of geweld of afreageren van agressie op materialen.
- *Ongewenst gedrag dat hardnekkig aanhoudt:*
Het gaat hier met name om het niet opvolgen van instructies of het weigeren te luisteren naar wat er gezegd wordt en/of het verstoren van de rust in de lessen en de school.

Handelswijze bij grensoverschrijdend gedrag

Zodra een leerling grensoverschrijdend gedrag laat zien, start meteen:

Stap 5 'Leerling voor de rest van de dag in een andere groep. Na schooltijd gesprek'.

Bij stap 5 geldt dat als dit drie keer gebeurt in één schooljaar er een gesprek volgt met ouders, leerling, leerkracht en directeur. Tijdens dit gesprek worden er duidelijke afspraken gemaakt over het vervolgtraject. Naar aanleiding van dit gesprek zijn er de volgende mogelijkheden:

- Bij niet nakomen van de afspraken t.a.v. zijn/haar gedrag kan de leerling voor een onderzoeksperiode in een andere groep geplaatst worden met zijn/haar eigen werk.
- Er wordt hulp gezocht bij externe deskundigen (bv. CLB/AB-er/Expertisedienst/CMD) door de kwaliteitsondersteuner, in samenwerking met de leerkracht(en) en ouders.

Mocht dit niet leiden tot het gewenste effect dan volgt

Stap 6 'Time-out thuis. Ouders worden gebeld door directeur/kwaliteitsondersteuner.

Bij stap 6 geldt dat, als dit drie keer gebeurt in één schooljaar, er een gesprek volgt met ouders, leerling, leerkracht(en) en directeur. Tijdens dit gesprek worden er duidelijke afspraken gemaakt over het vervolgtraject waarbij gerichte inzet van (externe) professionele hulp besproken wordt.

Stappenplan vervolg: Als er drie keer, binnen één schooljaar, is overgegaan tot het instellen van een time-out thuis, is er sprake van systematisch vertonen van ongewenst gedrag of grensoverschrijdend gedrag.

De school tolereert dit niet en gaat over tot het voeren van een gesprek met kind, ouders, leerkracht, kwaliteitsondersteuner en directeur. Naar aanleiding van dit gesprek zijn er de volgende mogelijkheden:

- Permanente schorsing uit de groep. De leerling is wel op school, maar maakt zijn/haar werk in een andere ruimte onder toezicht. De ouders worden schriftelijk op de hoogte gesteld van de maatregelen door de directeur. Alles wordt vastgelegd in ParnasSys door de directeur.

Als na deze maatregel er nog steeds geen sprake is van ongewenst gedrag, gaat de directeur over op de procedure tot schorsing of verwijdering.

Grensoverschrijdend gedrag wordt vastgelegd in ParnasSys – Incidentregistratie.

Pestprotocol: Stappenplan bij conflicten en pestgedrag

Stap 0	
Zelf proberen op te lossen	
Als leerlingen een conflict met elkaar hebben, stimuleren wij ze eerst om het conflict zelf op te lossen. Hierbij is het wel heel belangrijk dat de leerkracht controleert of dit gelukt is. Op het moment dat het voor een van de leerlingen niet goed genoeg opgelost wordt, gaat het stappenplan in werking.	
Stap 1	
Driehoeksgesprek bij een eenmalig incident / conflict	
Wanneer	Ter plekke bij het signaleren van het incident/conflict. Indien niet mogelijk, dan z.s.m. (Het liefst op dezelfde dag.)
Waarom	Vaak ontstaat pesten door een eenmalig conflict of incident dat niet wordt opgelost. Het doel van dit bemiddelingsgesprek (driehoeksgesprek) is het bevorderen van wederzijds empathie waardoor er begrip tot stand komt en er de mogelijkheid ontstaat om tot oplossingen te komen.
Wie	Leerkracht en betrokken leerlingen
Hoe	Een driehoeksgesprek op basis van de principes zoals beschreven in bijlage 3.
Stap 2	
Afspraken evalueren logboek	
Wanneer	Na 2 dagen, na een week en na een maand .
Waarom	Het actief volgen of gemaakte afspraken in het driehoeksgesprek (bemiddelingsgesprek) nagekomen worden.
Wie	Leerkracht en betrokken leerlingen
Hoe	Dit kunnen korte gesprekje zijn van 2 minuten indien het goed loopt. Het geven van complimenten als het de leerlingen gelukt is om zich aan de afspraken te houden.
Stap 3	
Bij ruziekettingen : Gesprek met conflictbeleider	
Wanneer	- Als blijkt dat het de leerling(en) niet lukt om zich aan de afspraken te houden bij stap 2. - Als de leerkracht te horen krijgt dat er een ruzie of pestgedrag afspeelt.
Waarom	Zie stap 1. Daarnaast ook, omdat je nu inzet op gedragsverandering door oplossingen te oefenen. Communicatie in combinatie met gedragstraining is het belangrijkste middel op een pestprobleem te doorbreken.
Wie	- Leerkracht met betrokken leerlingen - Evt. de kwaliteitsondersteuner of coördinator Sociale Veiligheid/Anti-pestcoördinator (APC) met betrokken leerlingen
Hoe	Gesprek zonder schuldvrage, alle fasen. Let op: spreek eventueel eerst even apart met de leerling die gepest wordt waarin je uitlegt wat je gaat doen om diegene wat voor te bereiden op een gesprek met de leerling die pest.
Stap 4	
Anderen op de hoogte brengen	
Wanneer	Als je een gesprek zonder schuldvrage in stap 3 hebt gevoerd, breng je op dezelfde dag ouders en APC op de hoogte. Indien nodig ook andere teamleden en/of de TSO.
Waarom	Voor een goede samenwerking is het fijn als ouders en APC weten dat er een gesprek heeft plaatsgevonden en dat zij op de hoogte zijn van de gemaakte afspraken.

Wie	Degene die het gesprek met de leerlingen gevoerd heeft.
Hoe	<u>Ouders en APC:</u> Via een mail waarin je beschrijft hoe het gesprek is verlopen (proces) en welke afspraken er gemaakt zijn. Deze mail wordt ook in ParnasSys geplaatst als 'Oudercontact' met als onderwerp 'Gesprek zonder schuldvraag'. <u>Team:</u> Leerkrachten die het aangaat mailen en/of persoonlijk op de hoogte brengen. Dit kan ook via de wekelijkse memo naar het team indien dit nodig is. TSO even aanspreken/mailen.
Stap 5 Oudergesprek	
Wanneer	Als bovenstaande stappen geen (gewenste) verandering laten zien en pestgedrag blijft aanhouden.
Waarom	- Als school stelling nemen tegen het pestgedrag. - Delen van zorgen met ouders - In overleg met ouders werken aan een bevredigende oplossing.
Wie	Leerkracht met ouders gepeste leerling Leerkracht met ouders leerling die pest Naast de leerkracht sluit ook de kwaliteitsondersteuner of APC aan bij dit gesprek.
Hoe	Ouders informeren over de situatie en over hetgeen school hier al aan gedaan heeft. Ouders serieus nemen in hetgeen zij vertellen. Adviezen geven over hoe om te gaan met een kind dat gepest wordt of zelf pest. Beleid van school bespreken over hoe hier verder mee om te gaan.
Stap 6 Groepsgesprek	
Wanneer	Als er na stap 5 geen verandering plaatsvindt. Of als je eerder merkt dat de sfeer in de groep lijdt onder hetgeen er gebeurt.
Waarom	De groep laten zien dat je stelling neemt tegen hetgeen gebeurt. Bewustwording bij de groep van hetgeen er gebeurt en welke impact dat heeft. Bewustwording van welke rol de leerlingen hebben en wat zij kunnen doen om het te laten stoppen.
Wie	De eigen leerkracht (na overleg met APC) of de APC.
Hoe	Met de groep in gesprek over hetgeen de leerkracht gezien of gehoord heeft en hierover uitleg vragen. Wat is ieders rol hierin en leerlingen oplossingen laten bedenken. Wat kan jij doen om dit te stoppen? Verschillende rollen binnen pestproblematiek benoemen.
Stap 7 Interventies - sancties	
Wanneer	Als bovenstaande geen (gewenst) effect laat zien en pestgedrag blijft aanhouden.
Waarom	School kan en wil dit gedrag niet accepteren. Beschermen van de veiligheid van leerlingen.
Wie	- Intern overleg met leerkracht, APC en evt. staf. - Bovenstaande personen in gesprek met ouders van de leerling die gepest wordt en/of de leerling die pest
Hoe	<u>Intern overleg:</u> Mogelijkheden van interventies bespreken voor de groep / leerkracht. <u>Met ouders van leerling die gepest wordt:</u> Samen in overleg om te komen tot mogelijke oplossingen, eventueel inschakelen externe deskundigheid, overleggen wat school nog kan doen. <u>Met ouders van leerling die pest:</u> Samen met ouders overeen komen tot oplossingen en eventuele externe hulpverlening. Afspraken maken over handelingswijze op school en thuis. <u>Eventuele sancties bespreken zoals:</u> Een opstel over de situatie en zijn/haar rol daarin, binnenblijven / nablijven, schorsing indien het gedrag blijft aanhouden.

Bijlagen

Bijlage 1: Kernwaarden van de Meent

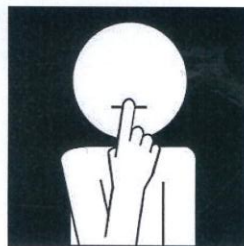
Kernwaarden van de Meent

In de klas:

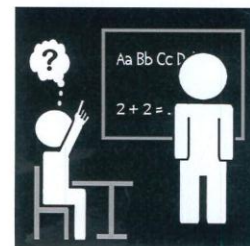
Wij zeggen en doen dingen die voor een ander en jezelf fijn zijn.

Wij luisteren naar elkaar.

Als de juf/meester praat, ben ik stil en luister ik.

Als een groepsgenoot praat, ben ik stil en luister ik.

Als ik iets wil vragen of zeggen, steek ik een 'stille vinger' op.

In de openbare ruimtes:

Wij houden de school netjes en schoon.

Wij gedragen ons rustig in de school.

(Lopen, praten en werken)

Wij zeggen en doen dingen die voor een ander en jezelf fijn zijn.

2017

Bijlage 2: Kerntaken coördinator Sociale Veiligheid

De kerntaken	
1. Het up-to-date houden van het beleid Sociale Veiligheid.	
2. Het dienen als klankbord voor K.O. en directie.	
3. Het opstellen van aandachtspunten voor de komende jaren vanuit monitoring en deze terugkoppelen naar het team.	
4. Het maken van een schoolbrede analyse van IEP (Hart en handen)	
5. Het vervullen van de rol 'Conflictbegeleider' en het aanspreekpunt zijn van Sociaal Sterke Groep	
<i>1 De spin in het web van de effectieve conflicthantering</i>	De conflictbegeleider neemt op school een centrale rol in ten aanzien van de conflicthantering . Hij of zij bewaakt de procedures en helpt leerkrachten om de conflicthantering steeds beter toe te passen. Belangrijke signalen waar een leerkracht niets mee doen, blijven door terugkoppelingsmechanismen niet hangen, maar komen altijd bij de conflictbegeleider terecht.
<i>2 Het te woord staan van een kind dat zich meldt</i>	Een kind dat zich meldt bij de conflictbegeleider moet altijd gehoord worden door de conflictbegeleider .
<i>3 Het behandelen van ernstige groeps-overstijgende ruzies</i>	Ernstige groeps-overstijgende ruzies komen bij de conflictbegeleider. Vaak vallen deze ruzies tussen de wal en het schip. Op deze manier krijgt de school ook meer inzicht in conflictpatronen op school.
<i>4 Behandelen van buitenschoolse ruzies</i>	Buitenschoolse ruzies komen altijd bij de conflictbegeleider . De reden hiervan is om vooral conflictpatronen op te sporen.
<i>5 Het bijhouden van een logboek</i>	De conflictbegeleider houdt een logboek bij van kinderen die zich melden, en van ernstige groeps-overstijgende en buitenschoolse ruzies. Dit hoeft slechts beknopt genoteerd te worden, om de gebeurtenissen te kunnen vasthouden.
<i>6 Het opsporen van conflictpatronen</i>	Met behulp van het logboek van de surveillanten en het eigen logboek kan de conflictbegeleider conflictpatronen opsporen en bespreekbaar maken in het team.
<i>7 Regelmatig evalueren</i>	De conflictbegeleider evalueert regelmatig op de teamvergadering de effectieve conflicthantering. Het doel is om het systeem scherp te houden.